

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

**برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.)
رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی**

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶

رای صادره در شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ در مورد

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سیدمنصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

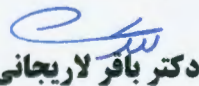
مورد تأیید است

دکتر سعید عسگری

دبیر شورای آموزش دندانپزشکی،
و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر باقر لاریجانی

معاون آموزشی

و دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی

رای صادره در شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ در مورد برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سیدحسن هاشمی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته

سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

رشته: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

دوره: دکتری تخصصی (Ph.D.)

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در شصت و ششمین جلسه مورخ ۱۳۹۶/۳/۱۶ بر اساس طرح دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم دندانپزشکی و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) شرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

اسامی اعضای کمیته بازنگری برنامه آموزشی رشته سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

- آقای دکتر محمدرضا خامی
- آقای دکتر محمدحسین خوشنویسان
- خانم دکتر طیبه ملک محمدی
- خانم دکتر زهرا سیدمعلمی
- آقای دکتر احمد حائریان
- آقای دکتر علی گلکاری
- آقای دکتر علی کاظمیان
- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی تهران
- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شهیدبهشتی
- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمان
- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اصفهان
- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی یزد
- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی شیراز
- علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مشهد

همکاران دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

- آقای دکتر سید عبدالرضا مرتضوی طباطبایی
- خانم راحله دانش نیا
- خانم زهره قربانیان
- معاون دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
- کارشناس مسئول دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی
- کارشناس دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در یکصد و هشتاد و سومین
جلسه شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۶/۱/۲۷

حاضرین:

- خانم دکتر طاهره چنگیز
- خانم دکتر فاطمه نبوی زاده (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- آقای دکتر فرهاد ادهمی اردکانی (نماینده از دانشگاه آزاد علوم پزشکی)
- آقای دکتر داود امی
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر عبدالمجید چراغعلی (نماینده سازمان غذا و دارو)
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر عبدالحمید ظفرمند
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی

مدعوین:

- خانم دکتر طیبه ملک محمدی
- آقای دکتر محمدحسین خوشنویسان
- آقای دکتر محمدرضا خامی
- آقای دکتر سعید عسگری
- آقای دکتر نوید محمدی
- آقای دکتر احمد جعفری
- آقای دکتر مهدی سروش
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی

رشته سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

حاضرین:

- آقای دکتر سیدحسن هاشمی
- آقای دکتر باقر لاریجانی
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- آقای دکتر حمید اکبری
- آقای دکتر سیدحسن امامی رضوی
- آقای دکتر علی بیداری
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمد تقی جغتایی
- آقای دکتر جمشید حاجتی
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر رامتین حدیقی
- آقای دکتر سیدامیرمحسن ضیائی
- آقای دکتر سعید عسگری
- آقای دکتر حسین کشاورز
- آقای دکتر عباس منزوی
- آقای دکتر محمدرضا منصور
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر سیدمنصور رضوی
- خانم دکتر طاهره چنگیز
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

نقش سلامت در پیشرفت پرشتاب علوم و انفجار اطلاعاتی در عصر حاضر در جهان بر کسی پوشیده نیست. کشور ما نیز برای رسیدن به اهداف تدوین شده توسعه همه جانبه کشور در سال ۱۴۰۴ و پس از آن، نیاز به جامعه ای سالم دارد. تامین سلامت دهان نیز به عنوان بخشی جدا نشدنی از سلامت عمومی، نیاز به توجه خاص داشته تا همانند سایر کشورهای پیشرفته، کشور عزیزما نیز بتواند با بهره مندی کامل از سلامت عمومی نقش سازنده ای را برای پیشرفت های آتی خود ایفا نماید.

بیش از ۴۰ سال از ایجاد دوره های تخصصی دندانپزشکی در کشور می گذرد اما تا کنون ارتقاء شاخص های سلامت دهان مطلوب نبوده است. یکی از علل اصلی آن پیروی از الگوی درمان نگر و فرد نگری به جای الگوی پیشگیری و جامعه نگری می باشد. لذا به منظور ایجاد بستر لازم برای ارتقاء سلامت دهان در جامعه، دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی، پس از تدوین اولین برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی در تاریخ ۷۸/۱۱/۱۰ که با همکاری دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی و دانشگاه هلسینکی فنلاند آغاز گردید، تاکنون نسبت به پذیرش چند گروه دانشجوی در این رشته اقدام شده است؛ به منظور رفع برخی محدودیت ها، از جمله وجود بعضی دروس غیر ضروری یا کمتر ضروری و عدم وجود یا کمبود بعضی دروس ضروری تر همچنین اعمال تغییرات، با توجه به تجربه اجرای برنامه موجود در چند دوره در دانشکده های مختلف، در سال ۱۳۹۵ نسبت به بازنگری برنامه اقدام گردید و گروه بازنگری از پیشنهادات صاحب نظران در بازنگریهای بعدی استقبال می نماید.

نام و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی:

Community Oral Health (Ph.D.)

سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

مقطع : دکتری تخصصی (Ph.D.)

تعریف رشته:

رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی، علم و هنر کنترل و پیشگیری از بیماری های دهان و دندان (Prevention and control of oral diseases) از طریق بسیج عمومی و تلاش های سازمان یافته در اجتماع به منظور ارتقاء سلامت دهان و دندان (Oral health promotion) و بهبود کیفیت زندگی در سطح جامعه می باشد. این رشته فرمی از دندانپزشکی است که به بجای فرد، به جامعه به عنوان بیمار خدمت می کند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- قبولی در آزمون ورودی، مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- دارا بودن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی
- دارا بودن دانش نامه دوره دکتری عمومی رشته دندانپزشکی
- شرکت در آزمون کتبی و شفاهی (مصاحبه) و کسب حداقل امتیاز لازم

* جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون دکتری تخصصی (PhD) رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

سابقه آموزش سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی در دنیا به سال ۱۹۴۰ بر میگردد که برای اولین بار در دانشگاه میشیگان کارگاه هایی برای آموزش سلامت دهان جامعه به دندانپزشکان برگزار گردید. پس از گذشت یک دهه از این آموزش ها نهایتاً با مشخص شدن حیطه و مهارت های لازم برای دندانپزشک، رشته سلامت عمومی دهان و

تایید قرار گرفت و تا سال ۱۹۷۳ به عنوان تنها برنامه آموزشی در جهان فعالیت نمود. با تکیه بر مبانی سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی، بسیاری از کشورهای توسعه یافته بخصوص اسکانیدیناوی، پیشرفتهای قابل توجهی در زمینه کنترل بیماریهای دهان و دندان و ارتقاء سلامت دهان در جوامع حاصل شده است. در حال حاضر این رشته در مقاطع PhD, MPH, MSc, MS ارائه میگردد.

در ایران، طی سالهای ۱۳۷۴ تا ۱۳۷۸ تعدادی از اساتید دانشکده های دندانپزشکی در قالب دوره های کوتاه مدت برای آشنایی با ابعاد این رشته به کشور فنلاند سفر کردند که در پی آن، ایده تاسیس این رشته در داخل کشور شکل گرفت. در پی آن در سال ۱۳۷۹، تشکیل گروه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی در دانشکده های دندانپزشکی تصویب گردید. همچنین در همین زمان افرادی با دریافت بورس تحصیلی از وزارت بهداشت در دانشگاه های خارجی در این رشته مشغول به تحصیل شدند.

اولین برنامه آموزشی در ایران در سال ۱۳۸۱ در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی راه اندازی شد. این برنامه بصورت مشترک با همکاری دانشگاه هلسینکی فنلاند آغاز بکار نمود. در پی فارغ التحصیلی دانش آموختگان داخلی و پیوستن تعدادی از فارغ التحصیلان خارج از کشور، به ترتیب دانشگاههای تهران، کرمان، اصفهان و شیراز نیز نسبت به راه اندازی این برنامه آموزشی در مقطع PhD اقدام نمودند.

فلسفه (ارزش ها و باورها):

در این برنامه، بر ارزش های زیر تاکید می شود:

- مسئولیت پذیری، پاسخگوئی اجتماعی، قانونمداری، برنامه محوری و صداقت
- حرفه ای گری، پای بندی به اخلاق حرفه ای، احترام به همکاران
- نوع دوستی، حفاظت از حقوق مردم و حساسیت در برابر حفظ و بهبود سلامت جامعه
- الهام بخشی، پیشرو در اخلاق، علم و عمل، بهبود مستمر
- عدالت محوری و برابری انسانها
- سلامت محوری و اولویت پیشگیری بر درمان
- جامع نگری و جامعه نگری
- مشارکت محوری، همکاری بین بخشی، کار تیمی، ارتباط با سایر علوم، مشارکت جامعه در تحقق اهداف
- جلب رضایت مردم، مسولین و سایر ذینفعان برنامه
- دانش مداری مبتنی بر شواهد علمی معتبر، خلاقیت و نوآوری
- اولویت دادن منافع انسانی و ملی بر منافع شخصی و گروهی
- کیفیت محوری، ایجاد محیط ایمن، سالم و حمایت کننده برای ارائه خدمات سلامت دهان

دورنما (چشم انداز):

دانش آموختگان این رشته در افق چشم انداز ۱۴۰۴، ضمن رفع نیازهای کشور، برترین مرجع علمی این رشته در منطقه خواهند بود.

رسالت (ماموریت):

رسالت این رشته، تربیت متخصصین جامعه نگر مبتنی بر ارزش های برنامه و نیاز کشور و با استفاده از دانش و فناوری روز دنیا، برای پاسخ به چالش های سیاستگذاران، برنامه ریزان و مجریان در راستای تحقق اهداف نظام سلامت در حوزه سلامت دهان با انجام پژوهش و تولید دانش، مشارکت در آموزش دندانپزشکی و مدیریت در نظام سلامت می باشد.

اهداف کلی این رشته:

اهداف کلی این رشته به قرار زیر می باشد:

- ۱- ارتقاء سلامت دهان و پیشگیری از بیماریهای دهان و دندان با ارائه آموزش، خدمات و مداخلات و پژوهش های لازم و بهینه سازی مستمر این فعالیت ها
- ۲- تربیت نیروهای حرفه ای متخصص و با انگیزه در زمینه دندانپزشکی پیشگیری و اجتماعی
- ۳- ارتقاء سواد سلامت و توانمندسازی جامعه، کارکنان بخش سلامت و مدیران و تصمیم سازان در زمینه سلامت دهان و دندان
- ۴- ارتقای کیفیت زندگی مرتبط با سلامت دهان
- ۵- کمک به سیاستگذاران و تصمیم سازان و سازمانهای مسول در جهت گسترش ارائه خدمات سلامت دهان در سطح ملی، منطقه ای و جهانی

نقش ها و وظایف حرفه ای دانش آموختگان به شرح زیر است:

دانش آموختگان این رشته در نقش های مدیریتی، آموزشی، پژوهشی در جامعه ایفای نقش خواهند نمود. دانش آموختگان این رشته علاوه بر رفع برخی از نیازهای آموزشی، پژوهشی، مدیریتی در مراکز آموزش عالی کشور می توانند با انجام پژوهش و نوآوری در پیشبرد و ارتقاء سطح علمی نگرشی و مهارتی نیروی انسانی بخش سلامت دهان و دندان و به تبع آن در ارتقاء سطح سلامت جامعه مفید باشند.

الف- نقش مدیریتی:

حیطه دانشی: طراحی برنامه های سلامت دهان و دندان برای جامعه و مدیریت علمی ارائه خدمات سلامت دهان و دندان همگام با توسعه منابع. آمیختن استانداردهای اخلاقی در برنامه های سلامت دهان و دندان
حیطه نگرشی: استفاده از روشهای علمی به منظور مدیریت بهینه منابع موجود برای بخش سلامت دهان و دندان.
حیطه روانی حرکتی: نظارت بر حسن اجرای برنامه ها و طرح های ارتقاء سلامت در سطح ملی، استانی یا محلی

ب- نقش آموزشی:

حیطه دانشی: نقد و تحلیل متون علمی و تدریس به دانشجویان دوره های عمومی و تخصصی دندانپزشکی با استفاده از روش های آموزشی جدید
حیطه نگرشی: اشاعه تفکر روز آمد ساختن روشهای تدریس با توجه به جدید ترین متدهای آموزشی در دنیا
حیطه روانی-حرکتی: آموزش دانشجویان و سایر نیروهای بهداشتی برای انجام معاینات استاندارد دهان و دندان و یا انجام مداخلات لازم در عرصه های مختلف
-طراحی، تدوین، مدیریت، اجرا و ارزشیابی پروژه های تحقیقاتی در زمینه سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

ج- نقش پژوهشی:

حیطه دانشی: به کار گیری اصول روش تحقیق در علوم پزشکی به خصوص در پژوهش های کاربردی مبتنی بر جامعه مرتبط با بخش سلامت دهان به منظور تعیین و پاسخگویی به نیازهای جامعه. آموزش و انجام ارزشیابی و پایش سیستم مراقبت و ارائه خدمات سلامت دهان

حیطه نگرشی:

ترویج اعتقاد به اهمیت و نقش پژوهشهای زیربنایی در ارتقای سلامت دهان افراد جامعه. جلب حمایت، اجرا و ارزیابی سیاستهای سلامت، قانونگذاری، و وضع مقررات به منظور حمایت و ارتقای سلامت دهان جامعه

ترویج اعتقاد به اهمیت و نقش پژوهشهای زیربنایی در ارتقای سلامت دهان افراد جامعه. جلب حمایت، اجرا و ارزیابی سیاستهای سلامت، قانونگذاری، و وضع مقررات به منظور حمایت و ارتقای سلامت دهان جامعه

حیطه روانی-حرکتی:

طراحی، اجرا و اداره تحقیقات زیربنایی در زمینه ارتقای سلامت دهان افراد جامعه. ایجاد ارتباط، مشارکت، با گروهها و افراد در زمینه مسایل سلامت دهان و دندان

-مشارکت در فرآیند فعالیت های ملی، منطقه ای و بین المللی(با مشارکت در طراحی، اجرا و ارزشیابی طرح های پژوهشی دانشگاهی، مالی، منطقه ای و بین المللی)

- ارائه مشاوره

جایگاه اصلی دانش آموختگان این رشته می توانند موارد زیر باشند:

- شبکه های بهداشت و درمان دانشگاه های علوم پزشکی کشور
- دانشگاههای علوم پزشکی و واحدهای تابعه
- مراکز ستادی سیاستگذاری سلامت دهان و دندان
- مراکز تحقیقاتی
- سازمان ها و موسسات دولتی و غیردولتی مرتبط با سلامت دهان
- شرکت های دانش بنیان و مراکز رشد
- مراکز ارائه دهنده خدمات سلامت دهان و دندان

الف: توانمندی های عمومی مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندیهای عمومی مورد انتظار برای دانش آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارتهای ارتباطی-تعامل بین بخشی -Negotiation
- مهارتهای آموزش و تدریس
- مهارتهای پژوهشی و نگارش و انتشار مقالات علمی
- مهارت آنالیز آماری و بکارگیری آن پژوهش ها
- تفکر سیستمی نقادانه
- مهارت های حل مسئله و نوآوری
- مهارت های مدیریت در سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی بر اساس روش مبتنی بر شواهد علمی
- مهارت خود ارزیابی و ارتقاء حرفه ای از طریق مطالعه و خود آموزی در طول زندگی
- کارآفرینی

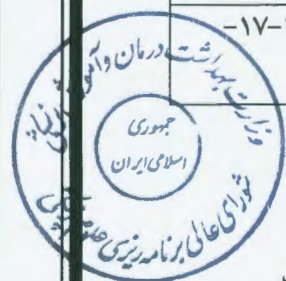

ب: توانمندیهای اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

مهارت	کد درس
طراحی پژوهش‌های علمی و میدانی در زمینه سلامت دهان و تحلیل نتایج و نقد آنها	۱۹-۱۵-۱۲-۱۱-۰۸-۰۷-۰۵-۰۱
آموزش رویکردهای سلامت دهان و دندان در جامعه به دانشجویان	کلیه دروس
انتخاب مداخلات و استراتژیهای مناسب در ارایه مراقبت‌های سلامت دهان به افراد سالم و خدمات درمانی به بیماران با رویکرد بیوسایکوسوشیال	۱۸-۱۴-۱۲-۱۱-۰۹-۰۷-۰۶-۰۴-۰۲-۰۱ و ۱۹
تدوین برنامه راهبردی و عملیاتی در زمینه ارتقاء سلامت دهان و پایش و ارزیابی این برنامه‌ها	۱۳-۱۲-۰۹-۰۸-۰۷-۰۵-۰۳-۰۲-۰۱ ۱۹-۱۸-۱۵-۱۴
مدیریت اجرایی پروژه‌های ارتقاء سلامت دهان در جامعه	۱۹-۱۶-۱۵-۱۳-۱۲-۰۹-۰۵-۰۱
طراحی، ارزیابی، نقد و تحلیل سیستم ارایه خدمات سلامت دهان و دندان	۱۹-۱۸-۱۶-۱۵-۱۳-۱۲-۰۹
بکارگیری استانداردهای اخلاقی در فعالیت‌ها و برنامه‌های سلامت دهان	۱۷-۱۱-۰۹-۰۶-۰۴-۰۳
حمایت‌طلبی و جلب مشارکت اجتماعی در مسایل مربوط به سلامت دهان	۱۹-۱۸-۱۷-۱۶-۱۵-۱۲-۰۷-۰۶
طراحی و استقرار سیستم پایش و مراقبت (surveillance) در سلامت دهان	۱۸-۱۶-۱۵-۱۳-۱۲-۰۹-۰۸-۰۴-۰۳
اجرا، حمایت و ارزیابی سیاستهای سلامت عمومی، وضع قوانین ومقررات برای محافظت و ارتقاء سلامت دهان	۱۶-۱۵-۱۴-۱۲-۱۱-۰۷-۰۶-۰۵-۰۲ ۱۹-۱۸
ارزیابی و مدیریت خطر در زمینه سلامت دهان و دندان	۱۹-۱۷-۱۶-۱۲-۱۱-۰۷-۰۱
طراحی سیستم تایید صلاحیت حرفه‌ای و ابزار اعتبار بخشی برای مراکز ارایه دهنده خدمات و برنامه‌ها	۱۷-۱۶-۱۵-۱۴-۱۳-۱۲-۱۱-۰۷-۰۱ ۱۹-۱۸

شرح وظایف حرفه‌ای:

- ۱- تدوین برنامه راهبردی هزینه اثربخش در سطوح استانی، منطقه‌ای و ملی
- ۲- ارزیابی عوامل تعیین‌کننده اجتماعی موثر بر سلامت دهان و دندان، استخراج واولیت بندی مشکلات
- ۳- راه اندازی سیستم رصد و پایش (Surveillance System) برای رصد شاخصهای سلامت دهان و دندان
- ۴- اجرای برنامه‌های ادغام یافته سلامت دهان و دندان در نظام سلامت از جمله برنامه پزشکی خانواده
- ۵- ارائه پیشنهاداتی برای بهبود کمیت و کیفیت خدمات سلامت دهان و دندان به بیمه‌ها و مراکز ستادی
- ۶- برنامه ریزی و مشارکت در انجام مداخلات پیشگیری برای گروههای خاص مانند: کودکان، زنان باردار، زنان شیرده، معلولین و بیماران خاص، سیگاری‌ها، الکلی‌ها، سالمندان و ...
- ۷- برنامه ریزی و مشارکت در انجام غربالگریهای هزینه اثر بخش جهت کشف بیماریهای دهان و دندان و آنومالی‌های فک و صورت
- ۸- ایجاد هماهنگی‌های بین بخشی مانند تعامل با دانشکده‌های تغذیه، علوم و صنایع غذایی، سیستم‌های آب رسانی، کارخانجات مواد و تجهیزات بهداشتی مرتبط و مراکز تجمع گروه‌های هدف و ...

- ۹- مشارکت در اعتباربخشی مراکز ارائه دهنده خدمت سلامت دهان و دندان و برنامه های مرتبط
- ۱۰- مشارکت در برنامه های آموزشی عمومی از طریق رسانه ها، فرهنگسراها، مدارس ، و مراکز تجمع گروه های هدف و ...
- ۱۱- مشارکت در آموزشهای دانشگاهی ، آموزش مداوم، ضمن خدمت و مرتبط با سلامت دهان
- ۱۲- مشارکت در برنامه های آموزشی در اجرا و ارزشیابی پروژه های تحقیقاتی در زمینه سلامت دهان و دندان و دندانپزشکی اجتماعی
- ۱۳- مشارکت در اجرای برنامه های ترویجی دهان و دندان با تاکید بر خود مراقبتی
- ۱۴- ارائه مشاوره تخصصی به دانشجویان ، سیاستگذاران ، برنامه ریزان ، و مدیران مسئول در زمینه سلامت دهان و دندان مبتنی بر نیاز
- ۱۵- مشارکت در برنامه های اجتماعی طرح پزشکی خانواده.

راهبردهای آموزشی:: Educational Strategies

این برنامه در مراحل مختلف بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف (Task based)
- تلفیقی از دانشجو و استاد محوری با تاکید بر دانشجو محوری
- آموزش مسئله محور (Problem oriented)
- آموزش جامعه نگر (community oriented)
- آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based)
- آموزش نظام مند و بین رشته ای، همراه با ادغام موضوعی در صورت نیاز

روشها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روشها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی آموزش از راه دور بر حسب امکانات و شبیه سازی
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study
- آموزش در عرصه های دندانپزشکی اجتماعی
- بازدید از مراکز مرتبط
- روش ها و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط کمیته راهبردی رشته تدوین و در اختیار دانشجویان قرار داده خواهد شد).
- مقررات مرتبط با Dress Code (۲) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.

- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- موارد ۱،۲ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیران:

الف- روش ارزیابی

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد.
 کتبی-شفاهی-OSFE-OSCE و ارزیابی کارپوشه
 کارپوشه (portfolio) شامل: کارنما (Logbook)، مشارکت در کلاس، انجام تکالیف کارگاهی و پروژه، نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات و گزارشات است.

ب- دفعات ارزیابی:

به صورت مستمر

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

حداقل هیات علمی مورد نیاز:

۱. چهار نفر دکترای تخصصی (PhD) سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی که حداقل یک نفرشان دانشیار یا بالاتر باشد.
۲. یک نفر متخصص از یکی از رشته های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، آموزش بهداشت
۳. یک نفر متخصص اپیدمیولوژی و یا متخصص آمار

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز:

۲ نفر دندانپزشک عمومی و یا دارای گواهینامه MPH یا MDPH (برای همکاری در فیلد و همکاری در انجام پژوهشهای مبتنی بر جامعه و جامعه نگر)

گروه های آموزشی پشتیبان عبارتند از:

- ۱- گروه آمار و اپیدمیولوژی
- ۲- تغذیه
- ۳- پزشکی اجتماعی
- ۴- اقتصاد سلامت
- ۵- مدیریت خدمات بهداشتی درمانی
- ۶- سیاستگذاری سلامت
- ۷- جامعه شناسی، ترجیحاً جامعه شناسی سلامت

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

عبارتند از:

- کلاسهای درسی
- اتاق مدیریت
- اتاق دانشجویان
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس
- نرم افزارهای مورد نیاز
- بایگانی آموزش
- اتاق استادان
- تجهیزات آموزشی
- اتاق رایانه

فضاها و عرصه های اختصاصی مورد نیاز:

- فیلدهای بهداشتی-درمانی با Population Labs (ایستگاههای تحقیقات جمعیتی)
- مراکز دندانپزشکی و واحدهای بهداشت دهان و دندان
- مراکز تجمع گروههای هدف از جمله: مهدکودک ها، مدارس، خانه های سالمندان، مراکز بهزیستی، پادگانها، زندانها و ..
- مراکز آموزش مهارتهای بالینی Skill lab
- کلینیک های دندانپزشکی سیار

جمعیتها یا نمونه های مورد نیاز:

جمعیت و نمونه های مورد نیاز بیشتر مربوط به مطالعات مبتنی بر گروه های هدف جامعه برای ارتقاء سلامت دهان و دندان می باشد که عمدتاً شامل مادران باردار و شیرده، سالمندان و گروه های خاص پرخطر می باشند.

تجهیزات اختصاصی مورد نیاز:

- تجهیزات کامپیوتری شامل سخت افزار و نرم افزارهای مربوطه
- تجهیزات سمعی بصری و دسترسی به اینترنت پر سرعت
- لوازم و تجهیزات لازم برای حضور در فیلد های آموزشی به تعداد دانشجویان
- وسیله حمل و نقل
- کلینیک دندانپزشکی سیار
- لوازم و تجهیزات کمک آموزشی متناسب با گروه های هدف

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی
در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

مشخصات دوره:

نام دوره: دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی Community Oral Health

طول دوره و ساختار آن:

براساس آئین نامه و ضوابط دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشد.

تعداد کل واحدهای درس:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۵۰ واحد است که به شرح زیر می باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core) ۳۰ واحد

پایان نامه ۲۰ واحد

جمع کل ۵۰ واحد

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته سلامت دهان و دندان پزشکی اجتماعی

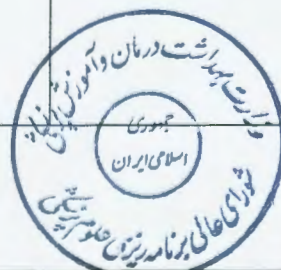
پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
-	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	سیستم های اطلاع رسانی پزشکی	۰۱
۱ واحد							جمع کل	

*گذراندن این درس برای دانشجویانی که در دوره های قبلی این واحد را نگذرانده‌اند، به عنوان درس کمبود یا جبرانی الزامی است.

جدول ب - دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی				تعداد واحد درسی				نام درس	کد درس
	نظری	عملی	کارگاهی/کارورزی	جمع	نظری	عملی	کارگاهی/کارورزی	جمع		
ندارد	۱۷	-	-	۱۷	-	-	۱	۱	سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی یک	۰۲
ندارد	۱۷	-	-	۱۷	-	-	۱	۱	مبانی و اصول مدیریت	۰۳
ندارد	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	اصول و مبانی اپیدمیولوژی	۰۴
ندارد	۵۱	۵۱	-	-	۱	-	-	۱	روانشناسی و مهارت های ارتباطی	۰۵
ندارد	۵۱	-	۳۴	۱۷	-	۱	۱	۲	آمار پزشکی مقدماتی	۰۶
ندارد	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	جامعه شناسی سلامت	۰۷
ندارد	۶۸	-	۳۴	۳۴	-	۱	۲	۳	دندان پزشکی پیشگیری	۰۸
آمار پزشکی مقدماتی اصول و مبانی اپیدمیولوژی	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	آمار پزشکی پیشرفته	۰۹
آمار پزشکی مقدماتی اصول و مبانی اپیدمیولوژی	۵۱	-	۳۴	۱۷	-	۱	۱	۲	اپیدمیولوژی پیشرفته	۱۰
	۵۱	۵۱	-	-	۱	-	-	۱	اخلاق حرفه ای در دندانپزشکی	۱۱
روانشناسی و مهارت های ارتباطی جامعه شناسی سلامت دندان پزشکی پیشگیری	۱۷	-	-	۱۷	-	-	۱	۱	آموزش و ارتقای سلامت	۱۲
مبانی و اصول مدیریت	۵۱	-	۳۴	۱۷	-	۱	۱	۲	نظام های تطبیقی ارائه خدمات سلامت و سلامت دهان	۱۳
سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی یک	۵۱	۵۱	-	-	۱	-	-	۱	سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی دو	۱۴
سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی یک آموزش و ارتقای سلامت سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی دو	۳۴	-	-	۳۴	-	-	۲	۲	اقتصاد سلامت	۱۵
مبانی و اصول مدیریت - جامعه شناسی سلامت نظام های تطبیقی ارائه خدمات سلامت و سلامت دهان	۶۸	۵۱	-	۱۷	۱	-	۱	۲	مدیریت نظام ارائه خدمات سلامت در ایران	۱۶

ادامه جدول ب - دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (PhD) رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

پیش‌نیاز یا همزمان	تعداد ساعات درسی				تعداد واحد درسی				نام درس	کد درس
	نظری	عملی	کارگاهی/کارورزی	جمع	کارگاهی/کارورزی	عملی	نظری	جمع		
سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی یک -روانشناسی و مهارت های ارتباطی - آموزش و ارتقای سلامت	۹	۱۷	-	۲۶	-	۰/۵	۰/۵	۱	اصول حاکمیت و تعالی بالینی	۱۷
حیاتی و اصول مدیریت -نظام های تطبیقی ارابه خدمات سلامت و سلامت دهان	۱۷	۳۴	-	۵۱	-	۱	۱	۲	سیاست گذاری سلامت	۱۸
سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی یک -روانشناسی و مهارت های ارتباطی -دندان پزشکی پیشگیری	-	-	۱۳۶	۱۳۶	۲	-	-	۲	کارورزی	۱۹
کلیه واحدهای آموزشی								۲۰	پایان نامه	۲۰
۵۰									جمع کل	

نام درس: سیستمهای اطلاع‌رسانی پزشکی

کد درس: ۰۱

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱ (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: دانشجو باید در پایان این درس بتواند اجزاء مختلف یک رایانه شخصی را بشناسد و عملکرد هر یک را بداند، با سیستم عامل ویندوز آشنا باشد، بتواند آن را نصب و رفع ایراد بکند و کار با برنامه‌های کاربردی مهم را فرا گیرد. همچنین توانایی استفاده از الگوهای کتابخانه‌ای و روشهای مختلف جستجو در بانکهای اطلاعاتی مهم در رشته تحصیلی خود را داشته باشد و با سرویسهای کتابخانه‌ای دانشگاه محل تحصیل خود آشنا شود. از جمله اهداف دیگر این درس آشنایی با مرورگرهای معروف اینترنت است به گونه‌ای که دانشجو بتواند با موتورهای جستجو کار کند و با سایتهای معروف و مفید اطلاعاتی رشته خود آشنا شود. در پایان، دانشجو باید توانایی ایجاد و استفاده از پست الکترونیکی جهت ارسال و دریافت نامه و فایل را داشته باشد.

شرح درس: در این درس دانشجو با اجزای مختلف رایانه‌ی شخصی، سیستم عامل ویندوز، اینترنت، سایتهای مهم، پست الکترونیکی و بانکهای اطلاعاتی آشنا می‌شود تا بتواند به طور عملی از رایانه و امکانات آن برای مطالعه و تحقیق در رشته خود استفاده کند.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی):

*آشنایی با رایانه‌ی شخصی:

۱- شناخت اجزای مختلف سخت افزاری رایانه شخصی و لوازم جانبی.

۲- کارکرد و اهمیت هر یک از اجزای سخت افزاری و لوازم جانبی.

*آشنایی و راه‌اندازی سیستم عامل ویندوز:

۱- آشنایی با تاریخچه‌ی سیستم عامل‌های پیشرفته خصوصاً ویندوز.

۲- قابلیت و ویژگی‌های سیستم عامل ویندوز.

۳- نحوه‌ی استفاده از Help ویندوز.

۴- آشنایی با برنامه‌های کاربردی مهم ویندوز.

*آشنایی با بانکهای اطلاعاتی مهم و نرم افزارهای عملی - کاربردی رشته تحصیلی.

۱- معرفی و ترمینولوژی اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با نرم افزارهای کتب مرجع رشته تحصیلی روی لوح فشرده و نحوه استفاده از آنها.

۳- آشنایی با بانکهای اطلاعاتی نظیر: Medline, Embase, Biological Abstract و ... و نحوه‌ی جستجو در آنها.

۴- آشنایی با مجلات الکترونیکی Full-Text موجود روی لوح فشرده و روشهای جستجو در آنها.

*آشنایی با اینترنت:

۱- آشنایی با شبکه‌های اطلاع‌رسانی.

۲- آشنایی با مرورگرهای مهم اینترنت و فراگیری ابعاد مختلف آن.

۳- فراگیری نحوه‌ی تنظیم مرورگر اینترنت برای اتصال به شبکه.

۴- نحوه‌ی کار و جستجو با موتورهای جستجوی مهم.

۵- آشنایی با چند سایت معروف و مهم رشته‌ی تحصیلی.

منابع اصلی درس:

1-Finding Information in Science, Technology and Medicine Jill Lambert, Taylor & Francis ,last edition

2- Information Technology Solutions for Healthcare Krzysztof Zieliński et al.,last edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

- در حیطه شناختی: ارزشیابی دانشجو در اواسط و پایان دوره بصورت تشریحی انجام می‌شود.
- در حیطه روانی- حرکتی: آزمون عملی مهارت دانشجو در استفاده از رایانه، سیستم عامل ویندوز و جستجوی اینترنتی با استفاده از چک لیست انجام می‌گیرد.

نام درس: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی یک

کد درس : ۰۲

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد نظری

هدف کلی درس: آشنایی با اصول دندانپزشکی اجتماعی و سلامت دهان جهت کسب دانش، مهارتها و نگرش لازم برای اجرای نقش خود در ارتقا سلامت دهان مردم از طریق تلاشهای سازمان یافته در جامعه.

اهداف اختصاصی درس:

این واحد درسی به عنوان یک لینک کلیدی بین موضوعات مختلفی است که در برنامه درسی دوره تحصیلی ارائه شده است و اهداف زیر را پوشش میدهد:

تطبيق و کاربرد اصول سلامت عمومی در سلامت دهان

بررسی نیازهای سلامت دهان و دندان در جامعه

تعیین میزان بار بیماریهای دهان و دندان و عوامل موثر بر آن در جامعه

بررسی اهداف و برنامه های جهانی و کشوری سلامت دهان و دندان

آشنایی با جدیدترین تحقیقات در زمینه سلامت دهان و دندان

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱- مقدمه و اصول سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

۲- تعاریف سلامت و بیماری

۳- مدل های سلامت

۴- گروههای هدف در دهان و دندان

۵- نیاز سنجی در سلامت دهان و دندان

۶- بار بیماریهای دهان و دندان

۷- اهداف و برنامه های جهانی و منطقه ای سلامت دهان و دندان

۸- برنامه های کشوری و اسناد سلامت دهان در ایران

۹- عوامل اقتصادی-اجتماعی و نابرابریها در سلامت دهان و دندان

۱۰- کیفیت زندگی مرتبط با سلامت دهان

۱۱- ارزیابی خطرات بیماریهای دهان و دندان

۱۲- رویکردهای نوین سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

منابع اصلی درس:

1- Daly B, Watt R, Batchelor P, Treasure E. Essential dental public health Oxford

2- University Press, last edition

3- Pine C, Harris R. Community oral health, Quintessence books, UK last edition

۴. کتاب جامع سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی - آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو: تکوینی و آزمون کتبی

کد درس : ۰۳

نام درس: مبانی و اصول مدیریت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد نظری

هدف کلی درس: آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی مدیریت مدرن و توانمندسازی آن ها در مدیریت و

سازماندهی ساختارها

شرح درس:

پس از این درس فراگیر باید با اصطلاحات و عناوین رایج در علم مدیریت آشنایی داشته باشد و بتواند اصول و فلسفه مدیریت نوین را بیان و تحلیل کند. همچنین دانشجویان با گذراندن این درس آمادگی لازم را برای فهم و درک مطالب مدیریتی تخصصی تر و اخذ دروس مربوطه پیدا می کنند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱. تعاریف مدیریت

۲. مبانی نظری و عملی مدیریت

۳. برنامه ریزی

۴. سازماندهی و تغییرات ساختاری

۵. توسعه و مدیریت منابع انسانی

۶. رهبری، ارتباط با کارکنان و کارگروهی

۷. مقایسه رهبری و مدیریت

۸. نوآوری و خلاقیت

۹. کنترل و پایش

۱۰. رفتار سازمانی (در صورت داشتن زمان باقی مانده تدریس شود)

منابع اصلی درس:

1. Stephen P. Robbins. Principles of Management. Pearson Learning

Solutions. Last edition.

2. Stephen P. Robbins. Organizational Behavior, last edition

۳-سید مهدی الوانی ، حسن دانایی فرد تئوری سازمان ، ساختار و طرح سازمانی آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان :

۱ تکوینی: حضور به موقع در جلسات آموزشی ، شرکت فعالانه در مباحث هر جلسه، و دست کم یک کوییز از

قبل تعیین وقت نشده

۲ تراکمی: برگزاری امتحان نظری در پایان درس

کد درس: ۰۴

نام درس: اصول و مبانی اپیدمیولوژی
پیش نیاز یا همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد نظری

هدف کلی درس:

در پایان درس دانشجویان باید با اصول و روشهای اپیدمیولوژی آشنا باشد، توانایی محاسبه اندازه های سلامت و بیماری را کسب کرده باشد. انواع مطالعات اپیدمیولوژیک و مشخصات و موارد کاربرد هر یک را بخوبی بداند. مهارت مقدماتی در استنباط نقادانه متون اپیدمیولوژی مربوط به جامعه را کسب کرده باشد.

شرح درس:

در این درس دانشجویان مفاهیم پایه و درک لازم از توالی اپیدمیولوژی، انواع مطالعات، خطاها و علیت، ارزیابی آزمونهای تشخیصی، غربالگری، ارزیابی نظام مراقبت و نقد مقالات را پیدا خواهند کرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

۱. مقدمه، تاریخچه، سیر بیماری
۲. مفاهیم و مدل‌های اپیدمیولوژی بیماریها (دامنه اپیدمیولوژی، شدت بیماری، مدل‌های بیماری)
۳. اندازه های سلامت و بیماری (اندازه گیری ابتلا و میرایی)
۴. سیر طبیعی بیماریها و راههای تعیین پیش آگهی
۵. کلیات روشهای مطالعات اپیدمیولوژی
۶. مطالعات توصیفی، مقطعی و اکولوژیک
۷. مطالعات همگروهی، مطالعات مورد شاهدهی
۸. مطالعات مداخله ای
۹. برآورد خطر، استنتاج علیتی (تفاوت ارتباط آماری و علیت)
۱۰. تورش، مخدوش شدن و برهمکنش در مطالعات اپیدمیولوژیک
۱۱. ارزیابی آزمونهای تشخیصی و استراتژی غربالگری
۱۲. نظام مراقبت و ارزیابی آن
۱۳. بررسی اپیدمیها

منابع اصلی درس:

اپیدمیولوژی گوردیس - آخرین ویرایش

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

تکوینی: حضور به موقع در جلسات آموزشی و شرکت در مباحث
تراکمی: برگزاری آزمون نظری

کد درس: ۰۵

نام درس: روانشناسی و مهارت‌های ارتباطی

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس:

آشنایی با اصول روانشناسی ارتباط و کسب مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباط موثر با گروه‌های هدف و انجام کار تیمی

شرح درس:

بعد از پایان دوره دانشجوی می‌تواند یک تعریف جامع از روانشناسی ارتباط ارائه دهد، اصول یادگیری و برقراری ارتباط موثر با هر یک از گروه‌های هدف را برشمارد و هرکدام را مختصراً توضیح دهد، Advocacy را تعریف کند و اهمیت آن در ارتقاء سلامت جامعه را مختصراً توضیح دهد، مهارت‌های لازم برای یک مذاکره موفق را به طور مختصر توضیح دهد، و با هر یک از گروه‌های هدف به طور موثر ارتباط برقرار کند، اصول کار تیمی را به طور مختصر توضیح دهد و به کار گیرد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی)

- اصول و مفاهیم روانشناسی ارتباط
- اصول و مفاهیم روانشناسی تربیتی
- مفاهیم روانشناسی رشد
- اصول یادگیری در کودکان
- اصول یادگیری در بزرگسالان
- مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباط با کودکان
- مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباط با بالغین
- مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباط با سالمندان
- مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباط با کودکان استثنایی و توانخواه
- مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباط با بیماران خاص
- Advocacy و اهمیت آن در ارتقاء سلامت جامعه
- مهارت‌های لازم برای برقراری ارتباط با سیاستگذاران
- مهارت‌های مذاکره
- مهارت‌های کار تیمی

منابع اصلی درس:

The handbook of communication skills. Owen Hargie. Routledge, 3rd edition, 2006

شیوه ارزشیابی دانشجویی:

تکوینی: حضور به موقع در جلسات آموزشی و توجه کامل به مطالب مطرح شده
تراکمی: - برگزاری امتحان نظری - انجام کار گروهی توسط دانشجویان و ارائه آن

کد درس: ۰۶

نام درس: آمار پزشکی مقدماتی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس: آشنایی و فهم محتوا و تئوری آمار حیاتی و اصول احتمالات و دانستن نوع تحلیل های آماری مورد نیاز و علت استفاده از این تحلیل ها و کسب توانمندی استفاده و بکارگیری آنها.

اهداف اختصاصی درس:

۱. آشنایی و درک مفاهیم آماری و احتمالات
۲. آشنایی با روشهای آمار توصیفی
۳. آشنایی با مفاهیم آمار استنباطی و تئوری آزمون فرضیه ها

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- آمار توصیفی و آشنایی با شاخص های بهداشتی
- برآورد حجم نمونه و قدرت مطالعه
- مفاهیم احتمال و توزیع های احتمال
- مفهوم برآورد و فاصله اطمینان
- مفاهیم آزمون فرضیه
- برآورد ضریب همبستگی
- آزمون T-test و One sample
- آزمون T مستقل

سرفصل درس عملی: (۲۴ ساعت عملی)

- آموزش نرم افزارهای آماری موجود
- انجام آزمونهای آماری با نرم افزارهای کامپیوتری

منابع اصلی درس:

۱. روشهای آماری و شاخص های بهداشتی (دکتر محمد، دکتر ملک افضلی)
۲. آمار در دندانپزشکی (بولمن، آزبورن) ترجمه دکتر مهرداد، دکتر نوربلوچی
3. -Biostatistics for oral healthcare, Author: Jay S. Kim, Ronald J. Dailey. 2008
4. -Munro's Statistical Methods for Health Care Research PDF ebook

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

حل تمرین های کلاس و ارزشیابی پایان ترم

کد درس : ۰۷

نام درس: جامعه‌شناسی سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد نظری

هدف کلی درس:

آشنایی فراگیران با مفاهیم کلی و اصطلاحات جامعه‌شناسی، ارتباط جامعه‌شناسی با سلامت و تاثیر متقابل پدیده‌های اجتماعی با امور مربوط به سلامت و بیماری و درک بهتر شرایط و موقعیت سلامت در جامعه

اهداف اختصاصی درس:

۱- ادراک اصول و مفاهیم جامعه‌شناسی و جامعه‌شناسی سلامت

۲- ادراک مسایل اجتماعی و فرهنگی مرتبط با سلامت

۳- ادراک بهتر عوامل اجتماعی موثر در سلامت

سرفصل‌های درس: (۳۴ ساعت نظری)

- قلمرو موضوعی علم جامعه‌شناسی، تعریف و تاریخچه
- تعریف و توصیف مفاهیم جامعه‌شناسی (نهاد اجتماعی، گروه اجتماعی، طبقه اجتماعی، هنجارها و ارزش‌های اجتماعی)
- ارتباط جامعه‌شناسی با سلامت
- انواع جوامع انسانی و ویژگی‌های آن با تاکید بر شیوع و نوع بیماری آنان
- نگرش‌های مختلف به سلامت، بیماری و درمان با تاکید بر مدل‌های پزشکی-زیستی و پزشکی-اجتماعی
- مولفه‌های اجتماعی سلامت و نابرابریهای اجتماعی در سلامت
- تعریف فرهنگ، تاثیر عوامل فرهنگی در تصمیمات سلامت
- جامعه‌پذیری و سلامت
- جامعه، هنر، رسانه و سلامت
- شاخص‌های کمی و کیفی جامعه‌شناسی سلامت
- مشکلات و تنگناهای اجتماعی در کشور‌های در حال توسعه
- ۱۲. انحراف، بیماری‌ها و آسیب‌های اجتماع

منابع اصلی درس

۱. محسنی منوچهر. جامعه‌شناسی پزشکی و بهداشت. انتشارات طهوری؛ تهران: ۱۳۷۹. ۲. Scambler Graham (Editor). Sociology as applied to medicine. Sannder, UK; 2003
۲. کوئن‌کوئن بروس. مبانی جامعه‌شناسی. ترجمه توسلی غلامعباس، فاضل رضا. چاپ پانزدهم، سمت؛ تهران: ۱۳۸۳
۳. آرمسترانگ دیوید. جامعه‌شناسی پزشکی. ترجمه توکل محمد. دانشگاه صنعتی شریف؛ تهران: ۱۳۷۳.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

- سخنرانی و بحث در کلاس
- تهیه گزارش از یکی از مباحث جامعه‌شناسی سلامت در جامعه ایران (حیطه نگرشی-دانشی)
- آزمون کتبی (حیطه شناختی-دانشی)

کد درس: ۰۸

نام درس: دندانپزشکی پیشگیری

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با اصول دندانپزشکی پیشگیری، طراحی برنامه های پیشگیری از بیماریهای دهان و دندان در سطح جامعه و گروههای هدف با استفاده از راهبردهای مختلف

اهداف اختصاصی درس:

- شناسایی عوامل موثر در ایجاد بیماریهای دهان و دندان
- استراتژیهای پیشگیری از بیماریهای دهان و دندان
- برنامه ریزی برای پیشگیری از بیماریهای دهان و دندان بر حسب گروه های هدف
- کاربرد اصول علمی آموزش سلامت دهان

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

بیماریهای دهان و دندان (پوسیدگی - لثه - مال اکلوژن - سرطانها - فلوروزیس - سایشهای دندانی - خشکی دهان)

تغذیه و نقش آن در پوسیدگی

تغذیه و نقش آن در بیماریهای لثه

انواع قندها و شیرین کننده های مصنوعی

مشاوره و برنامه ریزی تغذیه ای در سلامت دهان

فلوراید و نقش آن در پیشگیری از بیماریهای دهان و دندان

بهداشت دهان و دندان (پلاک میکربی و روشهای مکانیکی و شیمیایی کنترل آن - مسواکها و روشهای مسواک زدن - نخ

دندان - دهان شویه ها - دیگر راهها و مواد - خمیر دندانها)

ویزیت های دندانپزشکی

پیشگیری از پوسیدگیهای دندانی

- پیشگیری از بیماریهای لثه

- پیشگیری از سرطانهای دهان

- پیشگیری از ناهنجاریهای فکی صورتی

- پیشگیری از سایشها و تروماهای دندانی

- ترک دخانیات در دندانپزشکی

- راهبردهای پیشگیری مبتنی بر فرد

- راهبردهای پیشگیری مبتنی بر جمعیت

- دندانپزشکی پیشگیری بر اساس گروههای هدف (از حاملگی تا سالمندی - بیماران سیستمیک - معلولین جسمی و

ذهنی - بیماریهای رفتاری)

- دندانپزشکی پیشگیری در اسلام

درس عملی: ۳۴ ساعت عملی
آموزش بهداشت دهان و دندان
مشاوره تغذیه ای
فلوراید تراپی

برنامه ارتقا سلامت در گروه هدف، studyCase نحوه انجام ارتقاء سلامت (در دوره پیش دبستانی، دوره دبستان، در محیط کار، مادران بار دار، سالمندان و بیماران خاص و ...)

منابع اصلی درس:

1. Harris NO, Garcia-Godoy F, Nathe CN. Primary Preventive Dentistry (Last edition),
2. Murry J. Prevention of oral diseases. Last edition
3. Fejerskov .Dental caries, the disease and its clinical management. Last edition
4. Pine C, Harris R. Community oral health, Quintessence books, UK last edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان :
تکوینی - آزمون کتبی

نام درس: آمار پزشکی پیشرفته
کد درس: ۰۹
پیش نیاز یا همزمان: اصول و مبانی اپیدمیولوژی کد ۰۴ و آمار پزشکی مقدماتی کد ۰۶
تعداد واحد: ۲ واحد نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با روشهای تحلیل داده ها به خصوص در حوزه پزشکی و مسائل مرتبط با سلامت جامعه به منظور کسب دانش و مهارت در زمینه اندازه گیری وضع سلامت جامعه و طرح ریزی و ارزشیابی برنامه های بهداشتی

اهداف اختصاصی درس:

۱. آشنایی با مفاهیم آزمون فرضیه ها
۲. ایجاد توانمندی تحلیل داده ها و انجام و تفسیر آزمون های آماری
۳. آشنایی با روشهای پیشرفته تحلیل داده ها و انجام مدلسازی (رگرسیون)

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- آزمون Chi-Square
- آزمون آنالیز واریانس یک طرفه، دو طرفه، و n طرفه
- آشنایی با مفاهیم طرحها و داده های وابسته (correlated) و طریقه تحلیل این داده ها چون آزمون T جفتی و آزمون Mc-Nemar، و Cochrane
- آشنایی با مفاهیم آزمونهای آماری ناپارامتریک
- مدلسازی در رگرسیون
- تشخیص و بررسی خطاهای متداول آماری در تحقیقات دندانپزشکی

منابع اصلی درس:

۱. روشهای آماری و شاخص های بهداشتی (دکتر محمد، دکتر ملک افضلی)
۲. آمار در دندانپزشکی (بولمن، آزبورن) ترجمه دکتر مهرداد، دکتر نوریلوچی

3-Biostatistics for oral healthcare, Author: Jay S. Kim, Ronald J. Dailey. 2008

4-Munro's Statistical Methods for Health Care Research PDF ebook Author:

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

حل تمرین های کلاس و ارزشیابی پایان ترم

نام درس: اپیدمیولوژی پیشرفته (Advanced Epidemiology) کد درس: ۱۰۰

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

پیش نیاز یا همزمان: اصول و مبانی اپیدمیولوژی کد ۰۴ و آمار پزشکی مقدماتی کد ۰۹

هدف کلی درس: افزایش دانش و مهارت دانشجویان در رابطه با روش شناسی اپیدمیولوژی و درک روشهای آماری پیشرفته تر از دروس اصلی و آشنا شدن با انواع مطالعات و شناسایی خطاهای رایج در مطالعات می باشد.

شرح درس:

افزایش دانش و مهارت دانشجویان در رابطه با روش شناسی اپیدمیولوژی، شناخت عمیقتر شاخصهای رخداد و ارتباط و تفاوت های محاسباتی هریک، شناخت روشهای بررسی تاثیر متغیرهای دیگر بر روی رابطه مورد بررسی، شناخت روشهای ارزیابی صحت و دقت اندازه گیری ها در مطالعات. درک روشهای آماری مورد نظر در اپیدمیولوژی و توانایی طراحی، اجرا و تجزیه و تحلیل و تفسیر صحیح انواع مطالعات اپیدمیولوژیک.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- آشنایی با انواع مطالعات اپیدمیولوژیک شامل: مقطعی، همبستگی، موردشاهدی(کلاسیک، تودرتو، مورد همگروهی، متقاطع)همگروهی (گذشته نگر، آینده نگر، مخلوط)
- خطاهای رایج در تفسیر مطالعات مقطعی و همبستگی
- انواع روشهای همسان سازی
- نحوه محاسبه شیوع، بروز، نسبت شانس، نسبت خطر، نسبت میزان، جدول عمر
- انواع خطاهای منظم
- انواع روشهای تشخیص عامل مخدوش کننده
- انواع روشهای تشخیص اثر متقابل
- استاندارد سازی داده ها
- تجزیه و تحلیل و تفسیر نتایج مدل‌های رگرسیونی(خطی، لجستیک، پواسون، کاکس)
- انواع روشهای آماری ارزیابی پایایی و روایی آزمونهای تشخیصی و غربالگری

سرفصل های درس عملی: (۲۴ ساعت عملی)

- کار عملی ارزیابی دقت و صحت تست های تشخیصی با نرم افزار
- آشنایی با نحوه تفسیر نتایج آماری در تحقیقات
- کار عملی جهت محاسبه حجم نمونه با نرم افزار در تحقیقات
- متاآنالیز در تحقیقات سیستمهای بهداشتی

منابع اصلی درس:

۱- مرور ساختارمند و متا آنالیز - دکتر علی اکبر حقدوست

۲- اپیدمیولوژی گوردیس - آخرین ویرایش

3.MoysesSzkio, F. Javier Nieto. Epiemiology , Beyond the basics. 3rd

4.Edition. Burlington: Jones & Bartlett Learning; 2014.

شیوه ارزشیابی دانشجویان: آزمون کتبی - تشریحی - نتایج تکالیف انجام شده توسط دانشجویان

تکوینی: حضور به موقع در جلسات آموزشی و شرکت در مباحث

تراکمی: برگزاری آزمون نظری

کد درس: ۱۱

نام درس: اخلاق حرفه ای در دندانپزشکی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس: آشنایی با اصول و مبانی و کدهای اخلاق پزشکی، ارتقاء حساسیت و توانایی تحلیل مسائل اخلاقی و آگاهی از قوانین مرتبط با دندانپزشکی اجتماعی
اهداف اختصاصی درس:

- تاریخچه مختصر اخلاق پزشکی و اخلاق در پژوهش
- چهار اصل مهم در اخلاق پزشکی
- ریشه اخلاق پزشکی و کاربردهای آن
- انواع مشکلات اخلاقی در پزشکی و پژوهش و نحوه جلوگیری از بروز آنها
- نحوه حل مشکلات اخلاقی بعد از بروز

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی)

- مبانی اخلاق و مکاتب عمده اخلاقی
- مفاهیم اساسی اخلاق پزشکی
- اصول شناخته شده اخلاق پزشکی (نیکوکاری، عدم بدکاری، خود مختاری، عدالت)
- مسائل اخلاقی در رابطه پزشک با بیمار/ همکاران/ جامعه / پژوهش
- کدهای اخلاقی
- اخلاق حرفه‌ای professionalism
- تفکیک اخلاق و حقوق
- آشنایی با مهمترین مسائل حقوقی در حیطه دندانپزشکی اجتماعی

منابع اصلی درس:

- ۱- پزشکی و ملاحظات اخلاقی جلد اول و دوم- دکتر باقر لاریجانی دانشگاه تهران- آخرین چاپ
- ۲- FDI Dental Ethics Manual (ترجمه فارسی) - آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویی :

case study reports و امتحان پایان ترم

نام درس: آموزش و ارتقاء سلامت

کد درس: ۱۲

پیش نیاز یا همزمان: روانشناسی و مهارت‌های ارتباطی کد ۰۵ - جامعه‌شناسی سلامت کد ۰۷ و دندانپزشکی پیشگیری کد ۰۸

تعداد واحد: یک واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: استفاده از روش‌های کاربردی در گروه‌های هدف جامعه برای ارتقاء دانش، بینش، کنش و بهبود سلامت دهان و کیفیت زندگی

شرح درس:

پس از پایان این درس دانشجو با نظریات (concepts) و تکنیک‌های مراقبت از سلامت و پیشگیری از بیماری‌های دهان و عوارض آن

- تمرکز بر پیشگیری از پوسیدگی دندان، بیماری‌های پریودنتال و سرطان دهان در فرد و جامعه
- بکارگیری اصول و روش‌های تغییر رفتار فردی و گروهی
- نقش همکاری‌های بین‌بخشی در امر ارتقاء سلامت و ماندگاری تغییرات
- ۵. ارزیابی موانع ارتقاء سلامت در گروه‌های هدف و ارائه راه‌حل‌های مناسب

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- تعریف، اجزاء و رویکرد‌های ارتقاء سلامت
- اصول ارتقاء سلامت، برنامه‌ها و اهداف منشور اوتاوا
- مدل‌های و برنامه‌ریزی مداخلات ارتقاء سلامت
- ارتباط مولفه‌های سلامت با ارتقاء سلامت
- جایگاه آموزش بهداشت در ارتقاء سلامت
- مدل‌های آموزشی و اصول مشاوره موثر در تغییر رفتار
- روش‌های کاربردی برای کسب مهارت‌های لازم جهت ایجاد تغییر رفتار
- ارزیابی میزان اثر بخشی روش‌ها و طرح‌های ارتقاء سلامت
- مشارکت با سازمان‌های جامعه محور برای افزایش دسترسی به منابع و خدمات ارتقاء سلامت

منابع اصلی درس:

۱- کتاب مرجع ملی سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی: گروه نویسندگان، وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی - آخرین چاپ

2. Pine C, Harris R. Community oral health, Quintessence books, UK last edition

شیوه ارزیابی دانشجو:

امتحان کتبی

کد درس: ۱۳

نام درس: نظام های تطبیقی رایجه خدمات سلامت و سلامت دهان

پیش نیاز یا همزمان: مبانی و اصول مدیریتی کد ۰۳

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با اجزاء کارکردی، اهداف و سازوکارهای نظامهای سلامت و کسب توانایی نقد و ارزیابی نظامهای موجود
اهداف اختصاصی درس:

- شناخت نظام های مختلف در ارائه خدمات سلامت
- تفاوت های موجود در الگو های عملکرد نظام های سلامت
- روش های تامین مالی و نظام های پرداخت در سیستم های مختلف
- نقش تولیت، نیروی انسانی و میزان بهره وری در نظام های مختلف

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

- آشنایی با تعاریف و حدود نظامهای سلامت
- آشنایی با اهداف نهایی و میانی و کارکردهای نظام سلامت
- مکاتب اخلاقی حاکم بر نظامهای سلامت
- آشنایی با چرخه سیاستگذاری و تحلیل سیاسی
- آشنایی با اهرمهای کنترل پنج گانه نظام سلامت (سازماندهی، قانونگذاری، پرداخت، تامین مالی، رفتار)
- مطالعه تطبیقی مهمترین الگوهای نظامهای خدمات سلامت
- آشنایی با الگوها و اجزاء نظام سلامت در ایران
- آشنایی با نهادهای سیاستگذار و برنامه های کلان نظام سلامت در ایران
- مقایسه تطبیقی نظامهای سلامت سطح جهان

منابع اصلی درس:

1. Getting Health Reform Right: A Guide to Improving Performance and Equity. Last edition.

2. Marc Roberts, William Hsiao, Peter Berman, Michael Reich Oxford University Press, 2008.

شیوه ارزشیابی دانشجویان: امتحان کتبی

نام درس: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی دو کد درس: ۱۴

پیش نیاز یا همزمان: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی یک کد ۰۲

تعداد واحد: یک واحد

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس:

آشنایی و کاربرد درسهای اصلی و موضوعات تعیین شده در دوره تحصیلی در سلامت دهان در بخش های اپیدمیولوژی، ارتقا سلامت، مدیریت خدمات سلامت

شرح درس: (۵۱ ساعت کارگاهی)

دانشجو در پایان این درس به عنوان یک لینک کلیدی بین موضوعات مختلفی است که در برنامه درسی دوره تحصیلی ارائه شده است و اهداف زیر را پوشش میدهد:

- کاربرد اپیدمیولوژی در دندانپزشکی و شاخصهای مربوطه
- کاربرد اصول ارتقا و آموزش سلامت در سلامت دهان
- مدیریت و طراحی برنامه های سلامت دهان
- ارزیابی اقتصادی برنامه های سلامت دهان
- آشنایی با جدیدترین تحقیقات در زمینه سلامت دهان و دندان

موضوعات پیشنهادی

- روشهای پایه سازمان جهانی سلامت
- شاخصهای سلامت دهان
- اپیدمیولوژی بیماریهای دهان و دندان در ایران
- آموزش سلامت دهان و دندان
- کاربرد مدل های ارتقا سلامت در دندانپزشکی
- برنامه ریزی در ارتقا سلامت دهان و دندان
- کاربرد اقتصاد سلامت در دندانپزشکی

منابع اصلی درس:

1. Daly B, Watt R, Batchelor P, Treasure E. Essential dental public health Oxford University Press, last edition
2. Pine C, Harris R. Community oral health, Quintessence books, UK last edition
3. Jong' Community dentistry last edition
4. Oral health survey"WHO basic methods", WHO, 2013.

۵- کتاب مرجع ملی سلامت دهان گروه نویسندگان، کتاب مرجع ملی سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی -

وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی - آخرین چاپ

۶- شاخصهای اندازه گیری سلامت و بیماری - ملک محمدی ط. حاجی زمانی ا. انتشارات دانشگاه علوم

پزشکی کرمان ۲. انتشارات دانشگاه علوم پزشکی کرمان - آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو :

تکوینی - تکوینی: حضور به موقع در جلسات ژورنال کلاب، ارائه محول شده و شرکت در مباحث

نام درس: اقتصاد سلامت

ک درس: ۱۵

پیش نیاز یا همزمان: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی ۱ کد ۰۲ و آموزش و ارتقای سلامت کد ۱۲ و سلامت

دهان و دندانپزشکی اجتماعی ۲ کد ۱۴

تعداد واحد: دو واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: معرفی مفاهیم پایه اقتصاد و مباحث اساسی اقتصاد سلامت، کسب توانایی تحلیل نظام سلامت بر

اساس این مفاهیم و انجام ارزشیابی اقتصادی

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- مبانی علم اقتصاد و مسائل اساسی اقتصاد سلامت
- تعریف مفاهیم عرضه و تقاضا
- کارایی (Efficiency) در ارائه خدمات سلامت
- کشش (Elasticity) تقاضا
- تقاضای القا شده (Induced Demand) و مخاطرات اخلاقی (Moral Hazards)
- شکست بازار (Market Failure)
- برابری/عدالت در طراحی اقتصادی نظامهای سلامت
- هزینه یابی (costing)
- ارزشیابی اقتصادی (تحلیل های کمینه سازی هزینه، هزینه-اثر بخشی، هزینه-مطلوبیت و هزینه-فایده)
- روشهای پرداخت
- روشهای تامین مالی
- اقتصاد سلامت در بخش دولتی و خصوصی
- مروری بر مبانی و الگوهای بیمه
- تحلیل الگوهای تخصیص منابع در آخرین بودجه نظام سلامت در ایران

منابع اصلی درس:

۱- اقتصاد سلامت: اصول و جریان منابع. تالیف توماس ای. گتزن؛ مترجمین نکویی مقدم، امیرسلیمانی و بهرامی

۲- اقتصاد سلامت. ترجمه دکتر محمد نکویی. انتشارات وزارت بهداشت - آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان: امتحان کتبی

نام درس: مدیریت نظام ارایه خدمات سلامت در ایران
کد درس: ۱۶
پیش نیاز یا همزمان: مبانی و اصول مدیریت کد ۰۳ و جامعه شناسی سلامت کد ۰۷ و نظام های تطبیقی ارایه خدمات سلامت و سلامت دهان کد ۱۳

نوع واحد: نظری - کارگاهی

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد کارگاهی)

هدف کلی درس:

- آشنایی دانشجویان با ساختار مدیریت نظام های بهداشتی جهان و ایران و کسب توانایی در مدیریت، نقد و ارزیابی نظام سلامت و واحدهای مرتبط با سلامت دهان.
- آشنایی با مسئولیت‌هایی مانند هدف نویسی، برنامه‌ریزی، سیاست‌گذاری، اجرا و مدیریت در حیطه سلامت عمومی و سلامت دهان و دندان، ارائه مشاوره تخصصی
- آشنایی با استفاده بهینه از منابع مالی، تجهیزاتی، و انسانی (بالفعل و بالقوه). با حضور در محیط‌های مدیریتی در سطوح مختلف به عنوان بخشی از کار عملی خود، به صورت مستقیم با نحوه مدیریت و ساماندهی امور در حیطه سلامت و نحوه شناخت و ارائه راه حل مشکلات آشنا می شود.

سرفصل های اصلی بخش نظری: (۱۷ ساعت نظری)

۱. قوانین، اخلاق و سیاست های بالا دستی	۱۲. هدف نویسی هوشمند و اولویت گذاری
۲. سیاست‌گذاری در سلامت	۱۳. برنامه ریزی عملیاتی
۳. مدیریت نظام های بهداشتی در جهان	۱۴. پژوهش عملیاتی
۴. نظام شبکه در ایران و نحوه مدیریت آن	۱۵. اصول و انواع بیمه
۵. خدمات پشتیبانی و امور قراردادها	۱۶. مدیریت و تجمیع خطر
۶. اهمیت و نحوه همکاری های بین بخشی	۱۷. رفتار مصرف کننده
۷. مدیریت دولتی و سازمان های غیر دولتی	۱۸. تئوری های تصمیم گیری
۸. موقعیت واحدهای دندانپزشکی و سلامت دهان در ایران	۱۹. مدیریت اورژانس ها و بلایا
۹. ارزیابی اثربخشی، فواید، محدودیت ها و معایب نظام ها	۲۰. مدیریت اطلاعات پزشکی
۱۰. حمایت طلبی در حیطه سلامت	۲۱. مدیریت امور مالی
۱۱. ارتقای سلامت و بازاریابی اجتماعی	

فعالیت های اصلی بخش عملی: (۵۱ ساعت کارگاهی)

- حضور در فیلم‌های مدیریتی در سطح دانشگاه و آشنایی با مدیریت رایج
- هدف نویسی و برنامه عملیاتی جهت ارتقای سلامت دهان و دندان گروه های هدف و ارائه آن به صورت سخنرانی یا مکتوب

منابع اصلی درس:

۱- کتاب مبانی مدیریت استیفن رابینز،

2. Essentials of health policy and law (Joel Bern Teitelbaum)

3. Principles and practice of social marketing an interventional perspective (Rob Donovan)

4. Planning health promotion programs : L. Kay Bartholomew

۵ اصول و فنون حمایت طلبی در نظام سلامت: بهزاد دماری، علیرضا دلوری، عباس وثوق

شیوه ارزشیابی دانشجویان :

- تکوینی: حضور به موقع در جلسات آموزشی و فیلم‌های عملی، ارائه گزارشات مدون تحت لاگ‌بوک و یا پورتفولیو
- تراکمی: برگزاری امتحان نظری - برنامه ریزی عملیاتی توسط دانشجویان و ارائه آن

نام درس: اصول حاکمیت و تعالی بالینی

کد درس: ۱۷

پیش نیاز یا همزمان: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی ۱ کد ۰۲ - روانشناسی و مهارت‌های ارتباطی کد ۰۵

آموزش و ارتقای سلامت کد ۱۲

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۵/۰ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی با مدل‌های بهبود کیفیت در عرصه خدمات سلامت، آشنایی با مدل حاکمیت بالینی به عنوان یک مدل پذیرفته شده بهبود کیفیت در حوزه سلامت و توانایی به کارگیری اصول حاکمیت بالینی

شرح درس:

با گذراندن این درس دانشجویان مدلها و ابزارهای مدیریت کیفیت خدمات، نیازهای تعالی خدمات، ایمنی بیمار، اعمال مدیریت و ارزیابی آشنا شده و به لزوم بهبود کیفیت خدمات سلامت دهان از طریق استقرار مدلها و ابزارهای مدیریت کیفیت از جمله مدل حاکمیت خدمات بالینی اعتقاد پیدا کرده و این موارد را در عملکرد خود نشان خواهد داد.

سرفصل‌های اصلی: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

۱. کیفیت و سیستم‌های بهبود آن
۲. مدیریت کیفیت خدمات سلامت دهان
۳. حاکمیت خدمات بالینی و پیش نیازها
۴. مدلها و ابزارهای مدیریت کیفیت
۵. ایمنی بیمار
۶. اثربخشی بالینی
۷. مفاهیم اثربخشی بالینی و دندانپزشکی مبتنی بر شواهد و ممیزی بالینی
۸. تعامل با بیماران، همراهان و جامعه
۹. آموزش و مهارت آموزی و مدیریت کارکنان
۱۰. بهبود کیفیت در خدمات رشته تخصصی
۱۱. ارزیابی میزان تحقق و نحوه اجرای اصول حاکمیت بالینی خدمات در رشته تخصصی

منابع اصلی درس:

آشنایی با مبانی حاکمیت بالینی. زیر نظر دکتر سید حسن امامی رضوی. نویسندگان: دکتر پیغام حیدرپور و دیگران. گروه حاکمیت بالینی دفتر مدیریت بیمارستانی و تعالی خدمات بالینی وزارت بهداشت و درمان. چاپ اول ۱۳۹۰.

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

تکوینی: حضور به موقع در جلسات آموزشی و توجه کامل به مطالب مطرح شده
تراکمی: - برگزاری امتحان نظری - انجام کار گروهی و فردی توسط دانشجویان و ارائه آن

نام درس: سیاستگذاری سلامت دهان

کد درس: ۱۸
پیش نیاز یا همزمان: مبانی و اصول مدیریت کد ۰۳ - نظام های تطبیقی ارائه خدمات سلامت و سلامت دهان ۱۳
تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)
نوع واحد - نظری - عملی

هدف کلی درس: کسب دانش و مهارت سیاستگذاری در نظام سلامت با گرایش سلامت دهان و دندانپزشکی

اهداف اختصاصی درس :

انتظار می رود فراگیر در پایان درس بتواند :

- اصطلاحات و مفاهیم مربوط به سیاست و سیاستگذاری در حوزه سلامت را تعریف نماید و ابزارهای کاربردی اجرای این سیاستهای را معرفی نماید .
- سیاستها و برنامه های سلامت دهان را در تمام ابعاد تجزیه و تحلیل نماید .
- پیشنهادهای برای تدوین سیاست و برنامه در راستای رفع مشکلات و نیازهای سلامت دهان کشور ارائه نماید .
- ارزیابی برنامه ها را انجام دهد و پیشنهادهای برای ارتقای مداخلات ارائه نماید .

رئوس مطالب : (۱۷ ساعت نظری)

- مبانی ، مفاهیم، اشکال، اهداف ، مراحل و عوامل موثر بر سیاستگذاری
- سیاستگذاری در نظام سلامت و سلامت دهان در سطح ملی و جهانی
- سیاستگذاری و برنامه ریزی توسعه در نظام سلامت ایران
- سیاستگذاری در زمینه کیفیت خدمات بهداشتی و درمانی
- سیاستگذاری در توسعه منابع انسانی بخش سلامت
- سیاستگذاری در توسعه منابع مالی بخش سلامت
- سیاستگذاری در کاربرد فناوری در بخش سلامت
- سیاستگذاری در بخش های مختلف نظام سلامت در دانشگاهها
- ادغام سلامت دهان در سیاستها و برنامه های ملی نظام سلامت

واحد عملی: (۳۴ ساعت عملی)

معرفی و تحلیل برنامه ها، چشم انداز، سیاستهای کلی و برنامه های ۵ ساله توسعه و برنامه های بخشی و بین بخشی تحلیل و ارزیابی برنامه ها و سیاستهای سلامت دهان ایران و جهان

منابع اصلی درس:

- ۱- مبانی علم سیاست ، عبدالرحمن عالم ، آخرین چاپ
- ۲- اصول علم سیاست، موريس دوورژه، آخرین چاپ
- ۳- مدیریت و برنامه ریزی بهداشت و درمان ، دکتر سعید آصف زاده، نشر حدیث امروز دانشگاه علوم پزشکی قزوین ، آخرین چاپ
- ۴- هاشمی ، سید محمد ، از سیاست گذاری تا سیاست گذاری ، آخرین چاپ

1-Buse K, Mays N, Walt G. Making health policy. London: Open University, Last edition

2-Bolenhiman J, Thomas A. Understanding health policy. Last edition

شیوه ارزشیابی دانشجویان: تکوینی و آزمون کتبی و پروژه

نام درس: کارورزی: حضور در فیلد اجرایی سلامت دهان کد درس: ۱۹
پیش نیاز یا همزمان: سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی کد ۰۲ و روانشناسی و مهارتهای ارتباطی کد ۰۵ و
دندانپزشکی پیشگیری کد ۰۸

تعداد واحد: ۲ واحد کارورزی (۱۳۶ ساعت)

هدف کلی درس:

آشنایی با حوزه اجرایی سلامت دهان و دندان، با حضور در عرصه و مشارکت و کسب تجربه عملی در انجام امور جاری اعم از برنامه ریزی، سیاستگذاری، تنظیم بودجه و انجام سایر امور مدیریتی، شرکت در بازدیدها و ارزیابی ها و سایر امور مربوطه با نظر و هماهنگی با مدیریت ارشد حوزه مربوطه

روش انجام کار:

- آشنایی با vision, mission و فعالیت های حوزه اجرایی سلامت دهان و دندان تعیین شده
- حضور، مشارکت و کسب تجربه عملی در انجام امور جاری مختلف اعم از برنامه ریزی، سیاستگذاری، تنظیم بودجه
- انجام سایر امور مدیریتی، شرکت در بازدیدها و ارزیابی ها و سایر امور محوله با نظر و هماهنگی مدیریت ارشد حوزه مربوطه
- بکارگیری کلیه اطلاعات و استفاده از منابع لازم برای تهیه گزارش های مورد نیاز
- آشنایی با مشکلات سلامت دهان و دندان در سطح ملی، منطقه ای، استانی و ارائه راه حل های مناسب برای مرتفع نمودن مشکلات با استفاده از آموخته های علمی و کسب راهنمایی از اساتید راهنما و مشاور و سایر مراجع علمی در صورت لزوم
- مشارکت در برنامه های پژوهشی و اجرایی ستادی در حوزه سلامت دهان و دندان و یا بین بخشی
- دانشجوی موظف به تعیین برنامه زمانبندی حضور خود در فیلد به صورت یک روز ثابت در هفته در طول ترم کاری خود با هماهنگی با مدیریت حوزه سلامت دهان و دندان و موافقت استاد راهنما خواهد بود
- ارائه گزارش منظم ماهانه و در پایان ترم از اقدامات انجام شده به اساتید راهنما و مشاور می باشد.

منابع اصلی درس:

استفاده از کلیه منابع علمی و بانک های اطلاعاتی و گزارشات موجود از وضعیت سلامت در حوزه های مختلف از جمله سلامت دهان و دندان استانی و ملی

شیوه ارزشیابی دانشجوی :

تکوینی: حضور منظم و به موقع در فیلد، ارائه گزارش کتبی یا شفاهی ماهانه به اساتید راهنما و مشاور- ارائه گزارش اقدامات انجام شده و تحویل لاگ مربوطه برای ارزیابی نهایی. ارائه کپی مقالات یا گزارشات تهیه شده در طول مدت حضور (ترم)

نام درس: پایان نامه: مراحل مختلف انجام پایان نامه تحصیلی کد درس: ۲۰

پیش نیاز: کلیه واحدهای آموزشی

تعداد واحد: ۲۰ واحد

هدف کلی درس:

تدوین پایان نامه از یک پروژه تحقیقاتی که بر اساس اصول علمی از طریق تصویب در دانشگاه انجام گرفته باشد

شرح درس:

- تعیین اساتید راهنما، مشاور و مشاور آماری
  - تعیین موضوع پژوهش، تهیه پروپوزال و ثبت و تصویب آن در دانشکده و دانشگاه
  - جمع آوری و آنالیز داده های مربوط به موضوع تحقیق
  - تهیه و انتشار مقالات لازم و دفاع از پایان نامه
- روش انجام کار:
- بکار گیری و استفاده از نرم افزار های مدیریت منابع علمی
  - انجام مطالعه اولیه در سایت های علمی با اطلاع و هماهنگی اساتید راهنما و مشاور
  - دانشجو موظف به تعیین برنامه کاری خود و ارائه گزارش منظم هفتگی از اقدامات انجام شده به اساتید راهنما و مشاور می باشد.
  - انتخاب موضوع پژوهش با توجه به نیاز، ضرورت و اولویت با نظر استاد راهنما و توجه به تعداد مقالات و ژورنالهایی که بایستی مقالات منتج از پایان نامه چاپ شود، برنامه ریزی شود
  - پایان نامه می تواند در چهار ترم متوالی به صورت ۲۰ واحد یا چهار قسمت چند واحدی با نظر استاد راهنما به نحوی که در ادامه مطلب آمده است انتخاب گردد

منابع اصلی درس: استفاده از بانک های اطلاعاتی و ژورنالهای مرتبط با موضوع پژوهش انتخاب شده

شیوه ارزشیابی دانشجو:

تکوینی: حضور به موقع در جلسات هماهنگی و ارائه گزارش کتبی یا شفاهی به اساتید راهنما و مشاور - ارائه گزارش اقدامات انجام شده و تحویل لاگ مربوطه در پایان ترم برای ارزیابی نهایی

تراکمی: - برگزاری جلسه دفاع از پایان نامه با حضور اساتید گروه آموزشی (و اساتید مشاور خارج از گروه یا دانشکده) بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه

: پایان نامه: قسمت اول نگارش و ثبت پروپوزال

هدف کلی درس: تدوین پروپوزال پژوهش مربوط به پایان نامه PhD و ثبت آن

شرح درس:

- تعیین اساتید راهنما، مشاور و مشاور آماری
- تعیین موضوع پژوهش و ثبت آن در آموزش دانشکده (با هماهنگی معاونت پژوهشی)
- انجام جستجوی منابع از بانک های اطلاعاتی و تهیه پروپوزال با هماهنگی کلیه اساتید راهنما و مشاور
- دفاع پایان نامه و ثبت نهایی آن در آموزش دانشکده

روش انجام کار:

- بکارگیری و استفاده از نرم افزار های مدیریت منابع علمی
  - انجام مطالعه اولیه در سایت های علمی با اطلاع و هماهنگی اساتید راهنما و مشاور
  - دانشجوی موظف به تعیین برنامه کاری خود و ارائه گزارش منظم هفتگی از اقدامات انجام شده به اساتید راهنما و مشاور می باشد.
  - انتخاب موضوع پژوهش با توجه به نیاز، ضرورت و اولویت با نظر استاد راهنما و توجه به تعداد مقالات و ژورنالهایی که بایستی مقالات منتج از پایان نامه چاپ شود، برنامه ریزی شود
- شیوه ارزشیابی دانشجوی :
- تکوینی: حضور به موقع در جلسات هماهنگی و ارائه گزارش کتبی یا شفاهی به اساتید راهنما و مشاور - ارائه گزارش اقدامات انجام شده و تحویل لاگ مربوطه در پایان ترم برای ارزیابی نهایی
- تراکمی: - برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال با حضور اساتید گروه آموزشی (و اساتید مشاور خارج از گروه یا دانشکده) بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه

پایان نامه: قسمت دوم جمع آوری اطلاعات از منابع علمی

هدف کلی درس: انجام جستجوهای وسیع و همه جانبه با توجه به متد اجرای پژوهش به منظور فراهم آوردن و گردآوری منابع علمی و اطلاعات اولیه مورد نیاز در ابعاد مختلف موضوع پژوهش

شرح درس:

- تعیین زمان ملاقات های منظم با استاتید راهنما، مشاور و مشاور آماری
- ادامه جستجوی منابع از بانک های اطلاعاتی با توجه به متدولوژی پژوهش بصورت مرور علمی یا Literature Review معمولی یا مرور سیستماتیک منابع یا Systematic review با هماهنگی کلیه اساتید راهنما و مشاور تا تکمیل این بخش
- ثبت پروپوزال پژوهشی به عنوان طرح تحقیقاتی در معاونت پژوهشی یا مرکز تحقیقات مرتبط با اطلاع، هماهنگی و زیر نظر استاد راهنما و کسب راهنمایی از اساتید مشاور

روش انجام کار:

- بکارگیری و استفاده از نرم افزار های مدیریت منابع علمی
- انجام کلیه اقدامات پژوهشی با اطلاع و هماهنگی با اساتید راهنما و مشاور
- تهیه پیش نویس اولیه از مرور منابع علمی با روش و متدولوژی تصویب شده در پروپوزال پژوهشی یا طرح تحقیقاتی
- ارائه گزارش کتبی و شفاهی از اقدامات انجام شده و انجام اصلاحات و تکمیل نواقص با نظر اساتید راهنما و مشاور در طول مسیر تکامل اقدامات تحقیقاتی
- تهیه ابزار مورد نیاز برای انجام پژوهش. تدوین و استاندارد سازی پرسشنامه جدید و یا استاندارد سازی ترجمه پرسشنامه موجود به زبان خارجی با تصویب اساتید راهنما و مشاور
- برنامه ریزی عملیاتی برای اجرای طرح تحقیقاتی مرتبط به پایان نامه
- برنامه ریزی برای استفاده از فرصت مطالعاتی (در صورت تمایل و امکان)

شیوه ارزشیابی دانشجو :

تکوینی: حضور به موقع در جلسات هماهنگی تعیین شده و ارائه گزارش کتبی یا شفاهی به اساتید راهنما و مشاور - ارائه گزارش اقدامات انجام شده و تحویل لاگ مربوطه برای ارزیابی نهایی تراکمی: - ارائه پیش نویس اصلاح شده از مرور مقالات علمی مرتبط با موضوع پایان نامه

پایان نامه: قسمت سوم نگارش پایان نامه

هدف کلی درس: نگارش پایان نامه براساس فهرست اولیه و منابع جمع آوری شده. تلاش در جهت تقویت منابع با استفاده هر چه بیشتر از منابع مروری نظام مند و متاآنالیزها و شواهد علمی در صورت وجود اطلاعات

شرح درس:

- تعیین اساتید راهنما، مشاور و مشاور آماری
- تعیین موضوع پژوهش و ثبت آن در آموزش دانشکده (با هماهنگی معاونت پژوهشی)
- انجام جستجوی منابع از بانک های اطلاعاتی و تهیه پروپوزال با هماهنگی کلیه اساتید راهنما و مشاور
- دفاع پایان نامه و ثبت نهایی آن در آموزش دانشکده

روش انجام کار:

- بکارگیری و استفاده از نرم افزار های مدیریت منابع علمی
- انجام کلیه اقدامات با اطلاع و هماهنگی با اساتید راهنما و مشاور انجام گیرد.
- دانشجو موظف به تعیین برنامه کاری خود و ارائه گزارش منظم هفتگی از اقدامات انجام شده به اساتید راهنما و مشاور می باشد.
- انتخاب موضوع پژوهش با توجه به نیاز، ضرورت و اولویت با نظر استاد راهنما انتخاب شده و بایستی از ابتدا به تعداد مقالات و ژورنالهایی که بایستی مقالات را چاپ کنند توجه داشته و برنامه ریزی نمایند.
- تجزیه تحلیل داده ها و استخراج و تفسیر نتایج بدست آمده
- تهیه جداول، نمودارها و شکل های توجیهی مورد نیاز برای پایان نامه و مقالات
- تدوین مقالات مورد نظر و انتشار آنها بر اساس زمانبندی مشخص با نظر اساتید راهنما و مشاور

شیوه ارزشیابی دانشجو :

تکوینی: حضور به موقع در جلسات هماهنگی و ارائه گزارش کتبی یا شفاهی به اساتید راهنما و مشاور - ارائه گزارش اقدامات انجام شده و تحویل لاگ مربوطه برای ارزیابی نهایی
تراکمی: - ارائه پیش نویس کامل پایان نامه و حد اقل مقالات تعیین شده برای کسب اجازه دفاع از پایان نامه

پایان نامه : قسمت چهارم، ویرایش نهایی و دفاع

هدف کلی درس: تکمیل نگارش، انجام ویرایش نهایی متن و آنالیزها؛ دفاع و ثبت نهایی پایان نامه

روش انجام کار:

- بکارگیری و استفاده از نرم افزار های مدیریت منابع علمی
- پیگیری و انجام کلیه اقدامات لازم برای تعیین وقت دفاع از پایان نامه با نظر اساتید راهنما و مشاور
- دانشجوی موظف به تعیین برنامه کاری خود و ارائه گزارش منظم هفتگی از اقدامات انجام شده به اساتید راهنما و مشاور می باشد.
- پیگیری مقالات ارسال شده به ژورنال ها، انجام اصلاحات دریافتی از داوران با نظر اساتید راهنما و مشاور
- صحافی پایان نامه با استفاده از آخرین نسخه اصلاح شده همراه با شماره ثبت آن جهت تحویل به اساتید و آموزش
- پیگیری انجام مراحل و تشریفات فارغ التحصیلی با هماهنگی با بخش و آموزش دانشکده

شیوه ارزشیابی دانشجو :

تکوینی: حضور به موقع در جلسات هماهنگی و ارائه گزارش کتبی یا شفاهی به اساتید راهنما و مشاور- ارائه گزارش اقدامات انجام شده و تحویل لاگ بوک مربوطه برای ارزیابی نهایی. چاپ و انتشار مقالات مرتبط با پایان نامه

تراکمی: - برگزاری دفاع از پایان نامه بر اساس ضوابط و مقررات مربوطه
تذکر: تعداد و نوع مقالات مورد لزوم برای دفاع طبق مقررات دانشجویان دوره دکترای تخصصی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می باشد که البته گروه آموزشی می تواند بر حسب نیاز آن را تغییر دهد.

فرصت مطالعاتی: به مدت حداقل شش ماه در طول دوره پژوهشی

هدف کلی: حضور در حد اقل یکی از مراکز آکادمیک و دانشگاهی خارج از کشور برای آشنایی بیشتر از فعالیت های پژوهشی و انجام بخشی از پژوهش مربوط به پایان نامه مصوب در آن دانشگاه با همکاری اعضای هیئت علمی از قبل مشخص شده

شرح فعالیت:

- تعیین استاد راهنمای داخلی برای هدایت کل پایان نامه در داخل و خارج
- تعیین حد اقل یک یا دو استاد راهنما از دانشگاه های خارجی با موافقت استاد راهنمای اول
- برقراری تماس های علمی و آکادمیک زیر نظر استاد راهنما برای جلب همکاری اساتید دانشگاه های خارجی برای مشارکت در بخشی از پژوهش و انتشار مقالات مرتبط از ماهها قبل به نحوی که هماهنگی های لازم برای استفاده از فرصت مطالعاتی در این زمان برتامة ریزی شده و امکان پذیر باشد
- استفاده از بورس تحصیلی مربوط به دانشجویان مقطع PhD در صورت وجود اعتبارات (استفاده از سایر منابع یا منابع شخصی در صورت امکان)
- زمان و مدت این فرصت مطالعاتی با توجه به ضوابط و قوانین مربوطه، با هماهنگی و نظر استاد راهنما تعیین خواهد شد.

روش انجام کار:

- دانشجو موظف به تعیین برنامه کاری خود و ارائه گزارش منظم هفتگی از اقدامات انجام شده به اساتید راهنما و مشاور خود در طول مدت اقامت در دانشگاه های خارجی می باشد.
- حد اکثر بهره گیری از اساتید و امکانات دانشگاه های خارج بایستی بطور جدی مد نظر دانشجویان قرار داشته باشد و در موارد لزوم نظر استاد راهنمای خود را جویا شود. برنامه ریزی لازم برای تکمیل حد اقل یک مقاله در طول مدت اقامت الزامی است. اسامی افرادی که در دانشگاه های خارجی کمک موثری در تهیه مقالات بنمایند نامشان با موافقت استاد راهنما به عنوان نویسنده همکار قید می شود و در غیر این صورت از همکاری شان تقدیر خواهد شد.

شیوه ارزیابی دانشجویان:

تکوینی: حضور به موقع در جلسات هماهنگی با اساتید خارجی و ارائه گزارش کتبی یا شفاهی به اساتید راهنما و مشاور. کسب نظر اساتید و سوپروایزور خارجی در رابطه با عملکرد دانشجو در طول مدت فرصت مطالعاتی بخشی از ارزیابی نهایی این واحد خواهد بود.

فصل چهارم

استانداردهای برنامه آموزشی

رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

* ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دیپارتمان وجود داشته باشد.

* ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.

* ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

* ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.

* ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.

* ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.

* ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پیش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.

* ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.

* ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

* ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی رشته سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی

در مقطع دکتری تخصصی (Ph.D.)

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

حضور به موقع دانشجو در کلاس ها و کارگاه ها، انجام صحیح و با دقت تمرین ها و فعالیت های خواسته شده ، تکمیل لاگ بوک، شرکت در جلسات مشاوره جهت پژوهشهای مختلف و پایان نامه

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- گذشت ۵ سال از اجرای برنامه
- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- تصمیم کمیته راهبردی سلامت دهان و دندانپزشکی اجتماعی با تأیید دبیرخانه آموزش دندانپزشکی و تخصصی

شاخص های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

میزان رضایت دانش آموختگان از برنامه:	۳۵ درصد
میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:	۴۰ درصد
میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:	۲۵ درصد
میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان
کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش آموختگان رشته:	طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش آموختگان با پرسشنامه های از قبل تدوین شدن
- استفاده از پرسشنامه های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و نیز سایر اعضای هیات علمی می باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و نیز سایر اعضای هیات علمی می باشند.

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه ای، پیشنهادات و نظرات صاحب نظران
- درخواست از دبیرخانه شورای دندانپزشکی و تخصصی جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

ضمائم

منشور حقوق بیمار در ایران

- ۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.
- ارائه خدمات سلامت باید:

  - ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
  - ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
  - ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
  - ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛
  - ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
  - ۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
  - ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
  - ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
  - ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
  - ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
  - ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
  - ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
  - ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
  - ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می باشد هدف حفظ آسایش وی می باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

- ۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

  - ۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:

    - ۲-۱-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
    - ۲-۱-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
    - ۲-۱-۳) نام، مسئولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجو و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
    - ۲-۱-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
    - ۲-۱-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛

- ۶-۱-۲) کلیه اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۷-۱-۲) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان ؛
- ۲-۲) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد :
- ۱-۲-۲) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد ؛
- ۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.
- ۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.
- ۱-۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط ؛
- ۲-۳-۱-۳) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور ؛
- ۳-۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت ؛
- ۴-۳-۱-۴) قبول یا رد درمان های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
- ۵-۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
- ۲-۲-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
- ۱-۲-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه ، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد ؛
- ۲-۲-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.
- ۴-۳-۱-۴) ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار(حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.
- ۱-۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد ؛
- ۲-۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
- ۳-۴-۲) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
- ۴-۴-۲) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می باشد مگر اینکه این امر بر خلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
- ۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.

۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛

۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛

۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنانچه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید.

چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان
در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل گروه علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد.

لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی(حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد.
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر، دستبند، گردن بند و گوشواره (به جز حلقه ازدواج) در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه ای دانشجویان در محیط های آزمایشگاهی-بالینی

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

- ۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا ، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.
- ۲- ناخن ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن ها با لاک و برچسب های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دستها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادوکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت زا در محیط های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، دانشجویان و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان های حضور فرد در محیط های آموزشی، ممنوع می باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس ، راند بیماران و درحضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان های آموزشی و سایر محیط های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه ای و اصول این آئین نامه را رعایت ننمایند ابتدا تذکر داده می شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می شوند.